

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL KLINIKINIO LOGOPEDO VEIKLOS REIKALAVIMŲ APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2022 m. vasario 23 d. Nr. V-388
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 14 straipsnio 5 punktu ir Kitos sveikatinimo veiklos rūšių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. V-1427 „Dėl Kitos sveikatinimo veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“, 5 punktu:

1. T v i r t i n u Klinikinio logopedo veiklos reikalavimų aprašą (pridedama).
2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 8 d. įsakymą Nr. V-162 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 136:2005 „Logopedas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“.
3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.
4. N u s t a t a u, kad:
 - 4.1. kituose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro teisės aktuose nuorodos į logoterapeutą reiškia nuorodas į klinikinį logopedą;
 - 4.2. šis įsakymas įsigalioja 2022 m. gegužės 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

KLINIKINIO LOGOPEDO VEIKLOS REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klinikinio logopedo veiklos reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato prie kitos sveikatinimo veiklos priskiriamą klinikinio logopedo veiklą asmens sveikatos priežiūros įstaigoje vykdančio klinikinio logopedo profesinės kvalifikacijos įgijimo sąlygas, veiklos sritį, teises, pareigas, kompetenciją bei atsakomybę, taip pat asmens sveikatos priežiūros įstaigai, kurioje jis dirba, taikomus reikalavimus.

2. Aprašas taikomas asmens sveikatos priežiūros įstaigose klinikinio logopedo veiklą vykdančioms asmenims, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms klinikius logopedus, tobulinančioms jų profesinę kvalifikaciją bei prižiūrinčioms jų veiklą.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Klinikinio logopedo veikla** – pagal įgytą klinikinio logopedo profesinę kvalifikaciją ir Apraše nustatytą kompetenciją atliekama kita sveikatinimo veikla, skirta vaikų ir suaugusiųjų kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimams, atsiradusiems dėl perinatalinės patologijos, raidos, kvėpavimo sistemos sutrikimų, anatominių burnos organų trūkumų, burnos ir veido miofunkcinių sutrikimų, ryklės ir gerklų, nervų sistemos, psichikos ar genetinių ligų, šalinti, tų sutrikimų požymiams mažinti ar sutrikusioms funkcijoms kompensuoti.

3.2. **Klinikinis logopedas** – asmuo, įgijęs klinikinio logopedo profesinę kvalifikaciją.

3.3. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose kitą sveikatinimo veiklą ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

4. Įgijusiu klinikinio logopedo profesinę kvalifikaciją laikomas asmuo, baigęs pedagogikos studijų krypties universitetinių studijų programą, skirtą specialiesiems pedagogams rengti, ir įgijęs ne žemesnę kaip bakalauro kvalifikacinį laipsnį bei pedagogo kvalifikaciją bei turintis Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ar Vilniaus universiteto išduotą pažymėjimą, patvirtinantį, kad asmuo yra išklausęs ne trumpesnę kaip 1 mėnesio logoterapijos specializacijos kursą „Kalbos korekcijos pagrindai“.

5. Klinikinio logopedo profesinę kvalifikaciją įgijusiu taip pat laikomas asmuo, kuriam iki įsakymo, kuriuo patvirtintas Aprašas, įsigaliojimo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka buvo suteiktas logoterapeuto spaudo numeris.

6. Užsienyje įgyta klinikinio logopedo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

7. Klinikinis logopedas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais klinikinio logopedo veiklą ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, Aprašu, asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS KLINIKINIO LOGOPEDO TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA

8. Klinikinis logopedas turi teisę:

8.1. verstis klinikinio logopedo veikla Aprašo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių kitą sveikatinimo veiklą ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

8.2. gauti darbui būtina informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

8.3. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicinos ir informacines technologijas ir diegti į praktiką Lietuvos Respublikoje įteisintus naujus tyrimo ir gydymo metodus;

8.4. reikalauti darbdavio užtikrinti tinkamas darbo sąlygas, reikalingas klinikinio logopedo veiklai;

8.5. vykdydamas Apraše nurodytą veiklą, tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka.

9. Klinikinio logopedo pareigos:

9.1. pagal savo kompetenciją, nustatyta Apraše, užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę;

9.2. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais rekomenduoti kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros ar kitus specialistus;

9.3. bendradarbiauti su kitais asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros, ugdymo ir socialinės rūpybos specialistais, aptariant, planuojant ir įgyvendinant prevencines ir klinικές veiklas;

9.4. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

9.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo metodus;

9.6. laikytis profesinės etikos ir deontologijos principų;

9.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

9.8. tvarkyti profesinės veiklos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.9. teikti pirmąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.10. teikti informaciją ir paaiškinti profesinės veiklos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.11. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus; užtikrinti, kad medicinos priemonės būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone pateikiama informacija;

9.12. taikyti tik mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius darbo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus;

9.13. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių klinikinio logopedo veiklą, nustatytas pareigas.

10. Klinikinio logopedo kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs Apraše nurodytą profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

11. Klinikinis logopedas turi žinoti dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus, medicinos statistikos pagrindus, sveikatos draudimo pagrindus, sveikatos teisės pagrindus, mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

12. Klinikinis logopedas turi išmanyti:

- 12.1. sklandaus kalbėjimo įgūdžių specialias metodikas, kurios parenkamos atsižvelgiant į mikčiojimo rūšį ir pobūdį, mikčiojančio asmens ypatumus bei socialinę aplinką;
- 12.2. socialinę adaptaciją, bendravimą bei savarankiškumo ugdymą;
- 12.3. įvairius minkšto, kieto ir mišraus balso prado sudarymo, balso aparato atpalaidavimo ir koordinavimo, fonacinio kvėpavimo mokymo būdus ir rezonatorių veiklos normalizavimo, taisyklingos fonacijos formavimo bei įtvirtinimo (balso sutrikimų atvejais) būdus;
- 12.4. bendradarbiavimo su tarpdisciplininės specialistų komandos specialistais principus, interpretuojant endoskopinio, videofluoroskopinio, ultragarso ir kitomis grįžtamojo ryšio technologijomis grįsto rijimo, balso, rezonavimo vertinimo rezultatus, teisingai interpretuoti įrašus paciento medicinos dokumentuose.
13. Klinikinis logopedas turi gebėti:
- 13.1. identifikuoti kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, komunikacijos ir rijimo sutrikimų rizikos veiksnius ir taikyti šių rizikos veiksnių turinčių pacientų greitosios atrankos priemones ir metodus;
- 13.2. klinikinio stebėjimo, apžiūros standartizuotais metodais ir pagal nustatytus kriterijus įvertinti kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimus, skirstomus į:
- 13.2.1. sklandaus kalbėjimo sutrikimus: mikčiojimą, kleteringą (greitakalbystę);
- 13.2.2. kalbėjimo sutrikimus: kalbėjimo motorikos sutrikimus (motorinio planavimo, motorinio vykdymo), fonetinius ir fonologinius sutrikimus;
- 13.2.3. sakininės ir rašomosios kalbos sutrikimus: kalbos raiškos, kalbos suvokimo ir kalbos pragmatikos (socialinės komunikacijos) sutrikimus; prelingvistinės komunikacijos (jungtinis dėmesys, komunikacijos intencijos) ir paralingvistinės komunikacijos sutrikimus (gestai, ženklai, kūno kalba ir alternatyvioji augmentinė komunikacija); rašomosios kalbos sutrikimus;
- 13.2.4. kognityvinės kilmės sutrikimus: dėmesio, atminties, problemų sprendimo, vykdomosios funkcijos sutrikimus, veiklos planavimo sutrikimus;
- 13.2.5. balso sutrikimus: fonacijos kokybės, aukštumo, stiprumo, alaringinio balso;
- 13.2.6. rezonavimo sutrikimus: hipernosinumo, hiponosinumo;
- 13.2.7. rijimo ir maitinimosi sutrikimus: rijimo sutrikimus oralinėje, ryklės, stemplės fazėse, atipinį valgymą (išrankumas maistui, neigiamos fiziologinės reakcijos);
- 13.2.8. kalbėjimo, kalbos, klausymosi ir komunikacijos sutrikimus, atsiradusius dėl klausos ar klausos apdorojimo sutrikimų;
- 13.3. remdamasis paciento vertinimo rezultatais, parinkti pacientui tinkamas ir efektyvias priemones kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimams šalinti, jų požymiams mažinti ar funkcijoms kompensuoti;
- 13.4. vertinti taikytų metodų ir priemonių, skirtų kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimams šalinti, jų požymiams mažinti ar funkcijoms kompensuoti, veiksmingumą;
- 13.5. suprantamai žodžiu ir raštu su pacientu, jo tėvais ar teisiniais globėjais ir kitais specialistų komandos nariais aptarti pacientui taikytų metodų ir priemonių, skirtų kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimams šalinti, jų požymiams mažinti ar funkcijoms kompensuoti, rezultatus;
- 13.6. pacientams, turintiems kalbėjimo (įskaitant balso), kalbos, maitinimosi, komunikacijos ir rijimo sutrikimų rizikos veiksnių, parinkti ir taikyti šių sutrikimų profilaktikos priemones ir metodus.

III SKYRIUS ĮSTAIGAI TAIKOMI REIKALAVIMAI

14. Įstaiga, kurioje dirba klinikinis logopedas, privalo turėti įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teisę teikti ir klinikinis logopedas.

IV SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Klinikinis logopedas už padarytas klaidas, aplaidumą ar netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ir profesinės etikos ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už nustatytų pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
